Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

M 0 5 1 1 0 3 1 1

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej

Ponedeljek, 9. maj 2005 / 150 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Priloga z izhodiščnim besedilom za interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga pazljivo iztrga.
Kandidat dobi tudi dva ocenjevalna obrazca in dva konceptna lista.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

V tej izpitni poli so navodila za razpravljalni in interpretativni esej. Izberite samo en esej. Pišite z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom v izpitno polo. **Pišite razločno.** Pisanje s samimi velikimi črkami (verzalkami) ni dovoljeno (odbitne točke). Nečitljivi eseji bodo ocenjeni z nič točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista.

Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

Razpravljalni esej	Interpretativni esej

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

© RIC 2005

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Priloga k izpitni poli 1 (M051-103-1-1)

Ernest Hemingway: Komu zvoni (odlomek)
Ernest Hemingway: Komu zvoni. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. 338–340.

Ko sta se prva dva jezdeca pokazala na dolgem zelenem pobočju visokega hriba, sta bila njuna konja videti majhna in drobna. Nato so prijahali dol še štirje jezdeci, razkropili so se po širokem pobočju, in potem je videl skozi daljnogled dvojno vrsto mož in konj, ki je prihajala tja, kjer jo je lahko najjasneje videl. Ko jih je gledal, je čutil, kako se mu pod pazduhami nabira znoj in teče navzdol po telesu. En jezdec je jahal na čelu kolone. Za njim je prihajalo več jezdecev. Za njimi so šli konji brez jezdecev, ki so jim bili čez sedla privezani tovori. Za njimi sta jahala dva jezdeca. Nato so prišli ranjenci na konjih s spremljevavci, ki so šli peš. In nato še več jezdecev, ki so sklenili kolono.

Robert Jordan jih je gledal, ko so jahali navzdol po pobočju in izginili v gozd. Iz te daljave ni mogel videti tovora, ki ga je nosilo neko sedlo, dolgega zvitega ponča, prevezanega na obeh konceh in na več krajih, tako da se je med povezami bočil, kakor se boči grah v stroku. To je bilo privezano čez sedlo in na obeh konceh pritrjeno na jermene stremen. Zdolž tega je bila vrh sedla izzivalno privezana strojnica, ki je bila poprej Sordova last.

Poročnik Berrendo, ki je jahal na čelu kolone, zavarovane z bočnimi patruljami in z daleč naprej poslano oglednico, ni čutil izzivalnosti. Čutil je samo praznoto, ki človeka prevzame po boju. Mislil je: Nečloveško je, da smo jim porezali glave. Ampak nujno je, da imam dokazila in da lahko ugotovijo, kdo so bili. Že tako bom imel zavoljo tega dovolj otepanja in kdo ve? Te glave bodo morebiti naredile dober vtis. Med njimi jih je nekaj, ki so jim take reči všeč. Morebiti bodo vse poslali v Burgos. To je nečloveško početje. Letal je bilo *muchos*. Veliko. Veliko. Ampak s Stokesovim minometom bi bili lahko vse opravili sami in skoraj brez izgub. Dve muli, ki bi nosili mine, in ena mula, ki bi nosila po en minomet na vsaki strani tovornega sedla. Kakšna vojska bi bili tedaj! Imeli bi strelno moč vsega tega avtomatičnega orožja. In še eno mulo. Ne, dve muli, da bi nosili strelivo. Pusti to, si je rekel. To ne bi bila več konjenica. Pusti to. Hočeš si sam ustvarjati vojsko. Prihodnjič boš zahteval še gorski top.

Nato je mislil na Juliana, ki je padel na hribu in čigar truplo je bilo zdaj privezano na konja tam v prvi skupini, in medtem ko se je spuščal v temni borov gozd in pustil za seboj sončno luč na hribu, ko je jahal po mirni gozdni temi, je začel spet moliti zanj.

»Pozdravljena, kraljica, mati usmiljenja,« je začel, »življenje, sladkost in upanje naše, pozdravljena. K tebi vpijemo izgnani Evini otroci; k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini ...«

Molil je naprej, konjska kopita so se mehko udirala v odpadle borove iglice, luč je prihajala med drevesnimi debli v pramenih kakor med stebri katedrale, in medtem ko je molil, je gledal predse in videl svoje bočne patrulje, ki so jahale med drevesi.

Prijahal je iz gozda na rumeno cesto, ki je držala v La Granjo, in kopita konj so vzdignila prah, da je med jahanjem visel nad njimi. Legal je na mrliče, ki so bili z navzdol obrnjenimi obrazi privezani čez sedla, in ranjenci in tisti, ki so hodili zraven njih, so bili v gostem prahu.

In tu jih je zagledal Anselmo, ko so v prahu prijahali mimo.

Preštel je mrtve in ranjene in spoznal Sordovo strojnico. Ni vedel, kakšen je sveženj, zamotan v pončo, ki je udarjal ob boke vodilnega konja, ker so jermeni stremena nihali, ali ko je na svoji poti domov prišel v temi na hrib, kjer se je bojeval Sordo, je pri priči vedel, kaj je bilo v dolgem zavoju v ponču. V temi ni mogel dognati, kdo je bil na hribu. Ali preštel je tiste, ki so ležali tam, in se nato napotil čez hribe k Pablovemu taborišču.

Medtem ko je stopal sam skozi temo, mu je srce nekako ledenelo od strahu, tako ga je pretresel pogled na lijake, ki so jih izkopale bombe, in na to, kar je našel na hribu, tako da si je izbil iz glave vse misli na prihodnji dan. Le hodil je naglo, kolikor je mogel, da bi sporočil drugim novico. In med potjo je molil za duše Sorda in vse njegove skupine. Tokrat je molil prvič, odkar se je začelo gibanje.

»O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija,« je molil.

Naposled pa si ni več mogel kaj, da ne bi mislil na naslednji dan. In tako je mislil: Delal bom natanko tako, kakor bo rekel *Inglés* in kakor bo rekel, da je treba storiti. Ampak naj bom blizu njega, o Gospod, in naj bodo njegova navodila natančna, ker ne verjamem, da bi se jaz obvladoval, če bi nas bombardirala letala. Pomagaj mi, o Gospod, da se bom jutri vedel, kakor se mora vesti mož v svojih zadnjih urah. Pomagaj mi, o Gospod, da bom jasno razumel, kar bo treba ta dan. Pomagaj mi, o Gospod, da bom imel v oblasti premikanje svojih nog, tako da ne bom tekel, ko pridejo hudi trenutki. Pomagaj mi, o Gospod, da se bom jutri, na dan boja, vedel kot mož. In ko te že prosim te pomoči, prosim te, usliši me, saj veš, da te ne bi prosil, ko bi ne bilo resno, in nikoli več te ne bom prosil ničesar.

PRAZNA STRAN

RAZPRAVLJALNI ESEJ

MEDČLOVEŠKI ODNOSI V IZJEMNIH RAZMERAH

Dobri medčloveški odnosi so še posebej pomembni v izjemnih razmerah. Pojasnite, zakaj se Jakob Bergant - Berk in Robert Jordan znajdeta v vojni vihri in kakšna naloga jima je zaupana. Bi znali primerjati skupini borcev, ki sta jima pomagali izpeljati nalogo? Kakšni so njihovi medsebojni odnosi in kako ti vplivajo na dogajanje? Kdo sta po vaši presoji osebi, ki z Berkom in Jordanom stketa najpristnejše človeške vezi? Označite izbrani osebi in ovrednotite odnos, ki se razvije med obema paroma soborcev.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

INTERPRETATIVNI ESEJ

Ernest Hemingway: Komu zvoni (odlomek)
Ernest Hemingway: Komu zvoni. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. 338–340.

Nasilje, ubijanje in smrt so tragični spremljevalci vsake vojne in pomembne teme v Hemingwayevem romanu Komu zvoni. Odlomek povezuje dvoje pretresljivih vojnih dogodkov: prvi se je zgodil neposredno pred odlomkom, drugega napoveduje Anselmo v svoji molitvi. Ali bi znali povzeti oba dogodka in razložiti, kako ju povezuje starčeva molitev? Kako bi na podlagi celotnega romana označili osebe, nastopajoče v odlomku, in primerjali njihov odnos do vojne in ubijanja? Katere slogovne in motivne značilnosti ustvarjajo tragično in slovesno razpoloženje? Kako bi ovrednotili vlogo in pomen odlomka v celotnem romanu?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

NASLOV IZBRANEGA ESEJA